

บทที่ 10

ศาสนาไซโรัสเตอร์

เนื้อหาบทที่ 10

ศาสนาโซโรอัสเตอร์

10.1 ประวัติความเป็นมา

10.2 ประวัติศาสดา

10.2.1 ชาติกำเนิดและปฐมวัย

10.2.2 มัชฌิมวัยและประสบการณ์ทางใจ

10.2.3 ออกประกาศศาสนา

10.2.4 ความสำเร็จ

10.2.5 บั้นปลายชีวิต

10.3 คัมภีร์ในศาสนา

10.4 หลักคำสอนที่สำคัญ

10.4.1 คุณธรรมคำสอนที่จะนำไปสู่การอยู่ร่วมกับปวงเทพ 3 ประการ

10.4.2 บาปและบุญ

10.4.3 หน้าที่ของมนุษย์ 3 ประการ

10.4.4 หลักการสร้างนิสัยที่ดี 4 ประการ

10.4.5 ข้อปฏิบัติของนักบวช

10.4.6 การบูชาไฟ

10.4.7 พระเจ้าผู้เป็นเจ้าสูงสุด

10.5 หลักความเชื่อ และจุดหมายสูงสุด

10.6 พิธีกรรมที่สำคัญ

10.6.1 พิธีปฐักญาณตนเข้านับถือศาสนา

10.6.2 พิธีบูชาไฟ

10.6.3 พิธีน้มีสการตอนสายันห์

10.6.4 พิธีศพ

10.7 นิภายในศาสนา

10.8 สัญลักษณ์ของศาสนา

10.9 ฐานะของศาสนาในปัจจุบัน

แนวคิด

1. ศาสนาโซโรอัสเตอร์ เกิดที่ประเทศอิหร่าน เมื่อประมาณ 117 ปีก่อนพุทธศักราช เป็นศาสนาสำคัญของอิหร่านก่อนที่จะหันมานับถือศาสนาอิสลาม และศาสนานี้เป็นต้นกำเนิดคติในเรื่องทวินิยม และเป็นศาสนาที่มีอิทธิพลต่อการเกิดขึ้นของศาสนาฮินดูและศาสนาคริสต์ ศาสดาของศาสนานี้ชื่อ โซโรอัสเตอร์

2. คัมภีร์สำคัญของศาสนาโซโรอัสเตอร์ คือ คัมภีร์อเวสตะ แบ่งออกเป็น 5 หมวดใหญ่ คือ 1) ยัสนะเป็นหมวดที่ว่าด้วยพิธีกรรม 2) วิสาเปรัท เป็นหมวดที่ว่าด้วยบทสวดอันยาวนานต่อเทพทั้งปวง 3) เวทัทท เป็นหมวดว่าด้วยบทสวดขับไล่ภูตผีปีศาจและเทพซึ่งเป็นฝ่ายร้าย 4) ยัชภูส เป็นหมวดว่าด้วยบทสวดบูชาอันเป็นกวีสำหรับใช้สวดบูชาทูตสวรรค์ 21 องค์และวีรบุรุษแห่งศาสนาโซโรอัสเตอร์ 5) โบรท-อเสตะ เป็นหมวดที่เป็นหนังสือบทสวดคู่มืออย่างย่อสำหรับใช้ในหมู่ศาสนิกชนสามัญทั่วไป

3. ศาสนาโซโรอัสเตอร์มีหลักคำสอนที่สำคัญดังนี้ 1) คุณธรรมคำสอนที่จะนำไปสู่การอยู่ร่วมกับปวงเทพ 6 ประการ 2) บาปและบุญ 3) หน้าที่ของมนุษย์ 3 ประการ 4) หลักการสร้างนิสัยที่ดี 4 ประการ 5) ข้อปฏิบัติของนักบวช และ 6) การบูชาไฟ ส่วนจุดมุ่งหมายปลายทางสูงสุดในชีวิตของศาสนาโซโรอัสเตอร์ อันเป็นความสุขที่แท้จริงและนิรันดร์คือสวรรค์ วิธีการที่จะทำให้บรรลุจุดหมายปลายทางนั้น ศาสนิกชนจะต้องตั้งอยู่ในศีลธรรมคือบำเพ็ญตนให้มีความบริสุทธิ์ทั้งกายวาจาใจและบูชาพระเจ้าด้วยความจงรักภักดีอย่างแท้จริง ชาวโซโรอัสเตอร์เชื่อว่าชีวิตในโลกนี้มีครั้งเดียว จากนั้นจะไปอยู่นรกหรือสวรรค์ชั่วนิรันดร์

4. ศาสนาโซโรอัสเตอร์มี 2 นิกาย คือนิกายซันซนิส และนิกายกัทมิส ศาสนาโซโรอัสเตอร์ใช้สัญลักษณ์ทางศาสนาเป็นรูปโคมไฟ ซึ่งมีความหมายถึงแสงสว่างและความอบอุ่น

5. ศาสนาโซโรอัสเตอร์ในปัจจุบันนี้ มีศาสนิกชนทั้งหมดประมาณ 180,000 คน อยู่ที่ประเทศอินเดีย เมืองบอมเบย์ และประเทศอิหร่าน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาได้มองเห็นภาพรวมประเด็นที่เป็นสาระสำคัญทางศาสนาของศาสนาไซโรอัสเตอร์ได้อย่างสมบูรณ์
2. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาและสามารถถ่ายทอดเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของศาสนา ประวัติศาสตร์ คัมภีร์สำคัญในศาสนา หลักคำสอนที่สำคัญในศาสนา หลักความเชื่อและจุดมุ่งหมายสูงสุดในศาสนาของศาสนาไซโรอัสเตอร์ได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาและสามารถถ่ายทอดเกี่ยวกับพิธีกรรมที่สำคัญทางศาสนา ศาสดาและนักบวชของศาสนา พิธีกรรมที่สำคัญทางศาสนา นิกายในศาสนา และฐานะของศาสนาในปัจจุบันของศาสนาไซโรอัสเตอร์ได้อย่างถูกต้อง

บทที่ 10

ศาสนาโซโรอัสเตอร์

10.1. ประวัติความเป็นมา

ศาสนาโซโรอัสเตอร์¹ เกิดในประเทศอิหร่านเมื่อประมาณ 117 ปีก่อน พ.ศ. โดยคิดตามสมัยของโซโรอัสเตอร์ (Zoroaster) ผู้เป็นศาสดาของศาสนา ศาสนาโซโรอัสเตอร์ เป็นศาสนาเทวนิยม เชื่อว่ามีเทพเจ้า 2 องค์ คือเทพเจ้าแห่งความดีมีพระนามว่า อหุระ มาชตะ (Ahura mazda) หรือออร์มุสด์ (Ormuzd) หรือสเปนตา เมนยู (Spenta mainyu) ทรงสร้างแต่สิ่งดีงาม เช่น ความสวยงาม ความอุดมสมบูรณ์ ความสุข และความสมหวัง เป็นต้น กับอีกองค์หนึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งความชั่ว หรือพญามาร มีนามว่า อหริมัน (Ahriman) หรืออังกรา เมนยู (Angra Mainyu) สร้างแต่สิ่งชั่วหรือไม่ดีทั้งหลาย เช่น ความอปลัษณ์ ความอดอยาก ความทุกข์และความผิดหวัง เป็นต้น เทพทั้ง 2 องค์ได้ต่อสู้กันตลอดเวลา ดังที่พระอหุระ มาชตะตรัสว่า “เราอหุระ มาชตะ ไม่ได้พักผ่อนอยู่สบายเลย เพราะเป็นความปรารถนาของเราที่จะคุ้มครองแก่สิ่งที่เราสร้างขึ้น และโดยทำนองเดียวกัน เขาอหริมันก็ไม่ได้พักผ่อน เพราะเป็นความปรารถนาของเขาที่จะนำความพินาศ มาสู่ผู้ที่เราสร้างขึ้น” ด้วยเหตุนี้จึงมีของคู่กันในโลก เช่น ดี-ชั่ว สูง-ต่ำ ดำ-ขาว มืด-สว่าง เป็นต้น โดยสิ่งที่ดีทั้งหลายมาจากอหุระ มาชตะ ส่วนสิ่งที่ไม่ดีทั้งหลายก็ มาจากอหริมัน ศาสนาโซโรอัสเตอร์นอกจากจะมีชื่อเทวนิยมแล้วก็มีชื่ออื่นๆ อีก เช่น ศาสนาปาร์ซี เพราะศาสนานี้เกิดในเปอร์เซีย และชาวเปอร์เซียนับถือศาสนามาชตะ เพราะเทพเจ้าสูงสุดของศาสนานี้คือพระอหุระ มาชตะ ศาสนาบูชาไฟ เพราะศาสนิกของศาสนานี้จะตามไฟตลอดเวลาให้ดับ เหล่านี้เป็นต้น ที่ว่าศาสนาบูชาไฟไม่ได้หมายความว่าศาสนาโซโรอัสเตอร์เห็นว่าไฟศักดิ์สิทธิ์ เพียงแต่ใช้ไฟเป็นสัญลักษณ์แห่งความสว่าง ความสะอาด ความรู้และความดี เป็นต้นเท่านั้น กล่าวคือมีไฟในที่ใดย่อมกำจัดความมืดในที่นั้น มีไฟเผาผลาญสิ่งต่างๆ ในที่ใด ย่อมทำลายสิ่งสกปรกให้หมดไปเหลืออยู่แต่ความสะอาดในที่นั้น ความรู้เกิดในที่ใด ย่อมกำจัดความโง่ให้หายไปในที่นั้น หรือความดี เกิดขึ้นในที่ใดย่อมกำจัดความชั่วให้หมดไปในที่นั้น

¹Hopfe Lewis M. Religions of the World, 1994 p.258-259.

ศาสนาโซโรอัสเตอร์เป็นศาสนาที่ชาวอิหร่านนับถือกันมาตั้งแต่ก่อนคริสตวรรษที่ 6 ทั้งมีความสำคัญเป็นศาสนาของจักรวรรดิเปอร์เซีย ซึ่งพระเจ้าไซรัสมหาราชทรงปกครองเมื่อ 558-530 ก่อน ค.ศ. ศาสนาโซโรอัสเตอร์ดำรงอยู่ในประเทศอิหร่านมานานกว่า 1,000 ปี ทั้งเคยรุ่งเรืองมากประมาณ 3 ศตวรรษ เกียรติคุณขจรกระจายไปยังต่างแดนโดยเฉพาะในประเทศกรีก นักประวัติศาสตร์กรีกคนสำคัญ เช่น เฮโรโดตัส และพลูตาร์ซ เป็นต้น และนักปรัชญากรีกเพลโต และอาริสโตเติล ต่างก็ได้ยกย่องศาสนาโซโรอัสเตอร์ไว้อย่างสูง จนใช้คำว่าโซโรอัสเตอร์กับคำว่าปัญญาในภาษากรีกแทนกันได้ และถือว่าปรัชญาของโซโรอัสเตอร์กับปรัชญาของเพลโตมีแนวเดียวกัน ส่วนสาเหตุที่ทำให้ศาสนาโซโรอัสเตอร์ค่อยอันตรธานหายไปจากประเทศอิหร่านก็เพราะเหตุ 2 อย่าง คือ

1. ถูกพระเจ้าอะเล็กซานเดอร์มหาราชแห่งกรีก ได้เข้ามารุกรานจนมีชัยเหนือดินแดนนี้เมื่อประมาณ พ.ศ. 213 พระองค์สั่งให้เผาคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาโซโรอัสเตอร์และศาสนิกถูกบังคับให้นับถือศาสนากรีกแทน

2. เมื่อกลางคริสต์ศตวรรษที่ 17 ผู้มีอำนาจในศาสนาอิสลามกำลังเอาชนะโลกในนามพระอัลเลาะห์ได้เข้ามายึดครองอิหร่าน สั่งให้เผาทำลายคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ที่หลงเหลืออยู่ทั้งหมด ทั้งบังคับศาสนิกของศาสนาโซโรอัสเตอร์ให้เปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลาม ใครขัดขึ้นจะถูกฆ่า ทำให้ศาสนิกของศาสนาโซโรอัสเตอร์ผู้ไม่ยอมเปลี่ยนศาสนาได้พากันหลบหนีไปอยู่เมืองบอมเบย์ประเทศอินเดีย ศาสนาโซโรอัสเตอร์ จึงแทบสูญสิ้นไปไม่ประจักษ์แก่ชาวโลกเป็นเวลานานหลายศตวรรษ จนถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 ชาวโลกเริ่มได้รู้จักศาสนาอีกครั้งหนึ่ง เรื่องย่อมีว่า เมื่อต้นคริสต์ศตวรรษที่ 18 ชาวอังกฤษได้รับคัมภีร์เซนต์อเวสตะ ซึ่งเป็นคัมภีร์สำคัญของศาสนาโซโรอัสเตอร์มาคัมภีร์หนึ่ง แต่เนื่องจากอ่านไม่ออกจึงได้ชวนคัมภีร์นั้นไว้บนฝาผนังห้องสมุดโบดเลียน (Bodleian) มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด เสมือนสิ่งแปลกประหลาดสำหรับอวดแขก ต่อมาต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 ออเกอติล ดูแปร์รอน (Anquetil Duperron) นักศึกษาแห่งสถาบันภาษาตะวันออกในกรุงปารีสมาเห็นเข้า เขาได้ตัดสินใจที่จะทำลายความลับให้ได้ จึงได้เดินทางไปยังเมืองบอมเบย์ศึกษาอยู่กับชาวเปอร์เซียเป็นเวลา 10 ปี จึงได้กลับมายังกรุงปารีส และได้รับความอุปถัมภ์จากหอสมุดหลวงฝรั่งเศสให้แปลคัมภีร์เซนต์อเวสตะจนจบบริบูรณ์ จึงทำให้ความลับของศาสนาโซโรอัสเตอร์ถูกเปิดเผยแก่ชาวโลกอีกครั้งดังกล่ามาแล้ว

10.2 ประวัติศาสดา

ผู้เป็นศาสดาของศาสนานี้คือ โซโรอัสเตอร์ หรือเรียกอีกชื่อว่า ซารารุสตรา เกิดในคริสต์ศตวรรษที่ 7 ก่อน ค.ศ. ตามประวัติกล่าวว่ามีชีวิตอยู่ในระหว่างก่อน ค.ศ.660-583

10.2.1 ชาติกำเนิดและปฐมวัย

ซารารุสตราหรือโซโรอัสเตอร์ เกิดในครอบครัวชนเผ่าปิยะครอบครัวหนึ่งในดินแดนเปอร์เซียหรืออิหร่านในปัจจุบัน เมื่อศตวรรษที่ 7 ก่อน ค.ศ. เป็นบุตรชายที่น่ารักคนหนึ่งของปุรุษผู้บิดา และทุโคเวผู้มารดา มีชีวิตวัยที่น่าอัศจรรย์ เป็นอภินิหารและมีคำพยากรณ์ บรรดาสาวกของโซโรอัสเตอร์ต่างพากันเชื่อว่าจะมีคนวิเศษผู้ยิ่งใหญ่มาโปรดชาวเปอร์เซีย ล่วงหน้าก่อนโซโรอัสเตอร์เกิดกว่า 3 พันปี โดยพระเจ้าผู้เป็นมหาเทพพระนามว่า อามุรมัสดา ทรงส่งผู้หนึ่งมาให้เกิดในรูปของแสงสว่างเป็นอมตะเข้าสู่ครรภ์หญิงสาวคนหนึ่ง ผู้เป็นมารดา (ของโซโรอัสเตอร์) ซึ่งขณะนั้นมีอายุเพียง 15 ปี ตำนานบางเล่มเล่าว่าโซโรอัสเตอร์คลอดจากครรภ์มารดาก็มีการแสดงอภินิหาร เช่น หัวเราะได้ เป็นต้น

ชีวิตปฐมวัยของโซโรอัสเตอร์ปรากฏเรื่องประหลาดมหัศจรรย์หลายครั้ง ตั้งแต่ยังเป็นทารก เช่น มีสมองพิเศษ คือ มีอำนาจมาก หากใครเอามือแตะที่ศีรษะจะต้องสะท้อนกลับทันที เป็นเสมือนเข้าใกล้ไฟฟ้าแรงสูงฉะนั้น และยังสามารถแสดงวาทะที่มีเหตุผลโต้ตอบกับนักปราชญ์เหนือกว่าเด็กสามัญธรรมดาจะมีได้ เมื่ออายุได้ 15 ปี มีจิตใจใฝ่สงบโน้มเอียงไปข้างยึดถือเอาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่า มีอำนาจจะยังชีวิตของคนให้เป็นสุขได้ในอนาคต มีจิตใจเปี่ยมด้วยเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อต่อคนยากจนและสัตว์ทั่วหน้า เมื่ออายุ 20 ปี โซโรอัสเตอร์ ประารถนาที่จะท่องเที่ยวไปในราวไพร บำเพ็ญตนหาความสงบอยู่โดยลำพัง แต่บิดามารดาไม่ยอมอนุญาตให้ออกจากบ้านตามปรารถนา จึงหาวิธีที่จะผูกมัดโซโรอัสเตอร์ให้อยู่บ้าน โดยการหาหญิงสาวเลอโฉมมามอบให้เป็นภรรยา แต่โซโรอัสเตอร์ไม่ยินยอมมีภรรยาที่บิดามารดาหามาให้ คัดค้านว่าผิดจารีตประเพณี เพราะชายที่ไม่ได้พบและรักหญิงก่อนนั้นจะแต่งงานกันได้อย่างไร

10.2.2 มัชฌิมวัยและประสบการณ์ทางใจ

เมื่ออายุ 30 ปี โซโรอัสเตอร์ก็ตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยวไปในหมู่ชาวไร่ชาวนาที่ยากจน ได้เห็นการถูกบีบคั้นที่ได้รับจากเจ้าของที่ดิน และความทุกข์ทรมานของปศุสัตว์

โซโรอัสเตอร์ไม่สามารถทนดูได้จึงคิดที่จะช่วยคนและสัตว์เหล่านั้นให้พ้นจากความลำบาก ขณะนั่งคิดหาอุบายอยู่ก็ได้ประสบการณ์ทางใจ คือ รู้สึกตัวเสมือนหนึ่งพระเจ้าอาหุรมัสดาตรัสเรียกให้มาเฝ้าอยู่ข้างหน้าพระพักตร์ พระองค์ทรงได้ถามซักฟอกปัญหาต่างๆ จนพอพระทัย แล้วทรงมอบให้ดำเนินงานในฐานะตัวแทนของพระองค์เพื่อช่วยเหลือความทุกข์ของคนทั้งหลาย คำสั่งของพระเจ้ามีว่า “ชายผู้นี้เราได้สร้างมาเพื่อเป็นตัวแทนของเรา ชายผู้นี้เท่านั้นที่เอาใจใส่ต่อการบอกกล่าวแนะนำของเรา” และว่า “เจ้าเป็นคนแรกที่ยกย่องเรา ส่วนคนอื่นต่างพากันมองเราด้วยความเกลียดชัง”

10.2.3 ออกประกาศศาสนา

เมื่อได้รับประสบการณ์เช่นนั้นก็มั่นใจในตัวเองที่จะเป็นผู้ควรโปรดหมั่นคน ตามประวัติได้กล่าวไว้ว่าโซโรอัสเตอร์ ได้ให้สัตย์ปฏิญาณต่อพระเจ้า¹ ว่าจะเผยแผ่ศาสนาให้ก้าวหน้าไปทั่วสากลโลก จะเปลี่ยนแปลงความชั่วร้ายให้กลายเป็นดี ตั้งแต่นั้นมาโซโรอัสเตอร์ก็มอบกายถวายชีวิตให้เป็นพลีแด่พระเจ้า ยึดถือหลักมีความคิดดี มีการกระทำดี และมีวาจาดี ดำเนินดีเตียนความสกลปรกโสมม การมัวเมา การคดโกง และการหลอกลวง ทั้งสิ้น โซโรอัสเตอร์กล่าวว่า ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามคำสอนอันนี้ ในบั้นปลายชีวิตเขาจะต้องประสบความเดือดร้อนลำเค็ญ

10.2.4 ความสำเร็จ

“ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น” สุดท้ายแห่งความพยายามที่เป็นไปอย่างมั่นคงสม่ำเสมอไม่ขาดสาย โซโรอัสเตอร์ก็มีโอกาสเข้าสู่ราชสำนักเปอร์เซียได้เข้าเฝ้ากษัตริย์วิสตาสปา (Vistaspa) ได้เทศนาถวายกษัตริย์ พระราชอนุชา พระราชโอรส และข้าราชการฝ่ายหน้าฝ่ายใน คนทั้งหลายในราชสำนักพากันเปลี่ยนจากความนับถือเดิม คือการนับถือธรรมชาติที่ทรงอำนาจ เช่น การนับถือของเผ่าอารยันโบราณอื่นๆ กลับมาถือพระเจ้าอาหุรมัสดา และคำสอนของโซโรอัสเตอร์ ระยะนี้กำหนดว่าโซโรอัสเตอร์มีอายุ 42 ปี อาศัยความสำเร็จอันนี้โซโรอัสเตอร์เผยแผ่ศาสนาได้ผลอย่างเต็มที่จนถึงอายุ 57 ปี หนึ่งในระยะนี้เองโซโรอัสเตอร์ได้กำลังเผยแผ่ศาสนาจากภรรยาของตน 3 คน ซึ่งเป็นหญิงชั้นผู้ดีทั้งสิ้น แต่คนที่เป็นการกำลังสำคัญที่สุดคือ คนที่เป็นลูกสาวของเสนาบดี โซโรอัสเตอร์มีลูกชาย 3 คน และลูกสาว 3 คน เกิดจากภรรยาทั้งสาม ลูกสาวคนหนึ่งสมรสกับอัศรมหาเสนาบดี ลูกสาวคนหนึ่งเองเป็น

¹Muller Max F. Sacred Books of the East, 1969 p.156.

กำลังในการเผยแพร่ศาสนาให้แก่บิดาเป็นอันมาก ฝ่ายทางลูกชายทั้งสามคนรับราชการเป็นผู้บังคับบัญชาการทหารอยู่ในกองทัพกษัตริย์เปอร์เซีย และได้กำลังอย่างดีในการประกาศศาสนาของบิดาด้วย

ระยะเวลาประกาศศาสนาของโซโรอัสเตอร์ตอนหลัง คือ ตั้งแต่อายุ 57 ปี มีลักษณะรุนแรงไปด้านการใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือทางการเมือง เพื่อแสวงหาราชอำนาจให้แก่กษัตริย์เปอร์เซียในดินแดนใกล้เคียงปรากฏว่ากษัตริย์เปอร์เซียผู้อุปถัมภ์ศาสนาโซโรอัสเตอร์ต้องทำสงครามศาสนากับเผ่าตุเรเนียนอย่างหนักครั้งหนึ่ง เปอร์เซียต้องใช้ทหารถึงแสนคนเข้าตีเผ่าตุเรเนียนและประเทศใกล้เคียงที่ปฏิเสธไม่ยอมรับนับถือศาสนาของโซโรอัสเตอร์ และได้ชัยชนะ

10.2.5 บั้นปลายชีวิต

ในวัยชราอันเป็นปัจฉิมวัย โซโรอัสเตอร์ได้บำเพ็ญตนเป็นบรมศาสดาผู้ยอดเยี่ยมในการใช้กลยุทธ์ในการประกาศศาสนา ใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือยังชาติบ้านเมืองให้พัฒนาเจริญรุ่งเรือง ทั้งปฏิปทาของโซโรอัสเตอร์เองก็เป็นบรมศาสดาผู้สูงส่งด้วยศีลธรรมจรรยา เป็นที่นับถือศรัทธาของคนทั้งหลาย เมื่ออายุ 77 ปี ก็ได้ถึงแก่การสิ้นชีพิตักษัย หลังจากนั้นต่อมาเมื่อถึงสมัยศาสนาอิสลามได้แพร่หลายในโลก ประเทศเปอร์เซียตกไปอยู่ในอำนาจของพวกอิสลาม ประชาชนพลเมืองเปอร์เซียจึงเปลี่ยนมาถือศาสนาอิสลามโดยลำดับ ส่วนพวกที่ยังมั่นอยู่ในลัทธิเดิมต้องหนีภัยไปอาศัยอยู่ในประเทศอินเดีย โดยมากอยู่ทางเมืองบอมเบย์ ต้องวางอาวุธ ต้องเปลี่ยนเครื่องแต่งตัว ต้องเว้นการฆ่าวัวควายตามเงื่อนไขของพวกฮินดู ชาวเปอร์เซียหรือชาวปาร์ซียอมตามจึงได้อาศัยอยู่ในอินเดียได้ เมื่อชาติปาร์ซีไปเคล้าคละปะปนอยู่กับชนต่างชาติและต่างลัทธิ ก็เลือนภาษาเดิมของตนทีละน้อยจนลึบสนิท ส่วนลัทธิเดิมก็จืดจางแทบจะสิ้นไปด้วย หากรักษาคัมภีร์ของเก่าในลัทธิสืบไว้ได้บางคัมภีร์ลัทธิของตนก็เลยไม่สูญ แต่ความรู้ความเข้าใจในคัมภีร์ออกจะเป็นอย่างที่ไม่ค่อยรู้เท่ากันมาเท่านั้น

10.3 คัมภีร์ในศาสนา

คัมภีร์ของศาสนาโซโรอัสเตอร์ คือ คัมภีร์อเวสตะ คำว่า อเวสตะ แปลว่า ความรู้ ตรงกับคำว่า เวทะ อันเป็นคัมภีร์พระเวทของพราหมณ์หรือฮินดู ภาษาที่ใช้จารึกเป็นภาษาอเวสตะ (มีลักษณะคล้ายภาษาสันสกฤต) เกิดจากการรวบรวมขึ้นจากที่ท่องจำกันมาได้ คัมภีร์อเวสตะแบ่งออกเป็น 5 หมวดใหญ่ ดังนี้

1. **ยัสนะ** เป็นหมวดที่วาดด้วยพิธีกรรม การพลีกรรมบวงสรวงต่อพระเจ้าเป็นตอนเริ่มแรกที่แสดงว่าเทพเจ้ามีความสำคัญยิ่งกว่ามนุษย์ และแสดงว่าการพลีกรรมบวงสรวงต่อเทพเจ้าเป็นข้อปฏิบัติของมนุษย์ที่มาก่อนข้อใด คัมภีร์ยัสนะแต่งเป็นคาถาทำนองเพลงขับในคัมภีร์พระเวทของพราหมณ์ ใช้เป็นบทสวดสรรเสริญคุณและฤทธิ์ของพระเจ้า มีอยู่ด้วยกัน 5 บท

2. **วิสเปรห์** เป็นหมวดวาดด้วยบทสวดอ่อนหวานต่อเทพทั้งปวง ใช้คู่กับยัสนะ ประกอบด้วยบทง่าย ๆ 20 บท

3. **เวทัท** เป็นหมวดวาดด้วยบทสวดขับไล่ภูตผีปีศาจและเทพ ซึ่งเป็นฝ่ายร้าย เป็นกฎที่เป็นปฏิปักษ์ต่อมารร้าย เฉพาะนักพรตหรือพระในศาสนาเท่านั้น จะเป็นผู้ใช้เวทัท ประกอบพิธีกรรม นอกจากนั้นหมวดนี้ยังได้กล่าวถึงเรื่องของจักรวาล ประวัติศาสตร์ และคำสอนเรื่องนรกสวรรค์

4. **ยัชภูส** เป็นหมวดวาดด้วยบทสวดบูชาอันเป็นบทกวีสำหรับใช้สวดบูชาทูตสวรรค์ 21 องค์ และวีรบุรุษแห่งศาสนาโซโรอัสเตอร์ ถือว่าเป็นหมวดสำคัญของคัมภีร์อเวสตะ นักพรตได้นำมาใช้เป็นคัมภีร์แรกในพิธีกรรม เป็นคัมภีร์คู่มือของนักพรต

5. **โซรท-อเสตะ** แปลว่า “อเวสตะเล็กน้อย” เป็นหมวดที่เป็นหนังสือบทสวดคู่มืออย่างย่อสำหรับใช้ในหมู่ศาสนิกชนสามัญทั่วไป

10.4 หลักคำสอนที่สำคัญ

10.4.1 คุณธรรมคำสอนที่จะนำไปสู่การอยู่ร่วมกับปวงเทพ 6 ประการ¹

ผู้ปฏิบัติตามนี้ได้ชื่อว่าเป็นศาสนิกชนอย่างแท้จริงตามวิถีแห่งเทพเจ้าผู้ประเสริฐ ด้วยปัญญาของโซโรอัสเตอร์ คือ

1. พฤติกรรมที่สุจริตทั้งกาย วาจา และจิตใจ
2. ความมีจิตใจบริสุทธิ์สะอาด
3. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
4. ความเมตตากรุณาต่อสัตว์ที่ให้คุณประโยชน์
5. การทำงานที่มีคุณค่า
6. การช่วยเหลือผู้ยากจนให้ได้รับการศึกษา

¹Muller Max F. Sacred Books of the East, 1969 p.138.

10.4.2 บาปและบุญ

บาปซึ่งเป็นมิตรของพาลชน แต่เป็นศัตรูของสาธุชน ได้แก่ ทุกจริตทางกาย วาจา และจิตใจ โทสะ วิหิงสา พยาบาท ตี้อวด เย่อหยิ่ง เล่นการพนัน ดูหญิงด้วยกามวิตก โลภ ปราศจากความละอาย ริษยา และอื่นๆ ซึ่งอยู่ในหมวดความชั่ว ศาสนิกทุกคนจะต้องดเว้นให้ห่างไกล เพราะถ้าทำบาปแล้วย่อมได้รับผลของบาปนั้น ส่วนบุญคือ การกระทำที่ชอบ ซึ่งเป็นมิตรของสาธุชน แต่เป็นศัตรูของพาลชน ได้แก่ การให้ทานมีความเมตตากรุณามุทิตา กล่าววาจาอ่อนหวานไพเราะ แสวงหาความรู้ พูดสิ่งที่เป็นจริง ฯลฯ ศาสนิกทุกคนควรเป็นสาธุชนกระทำแต่ในสิ่งที่เป็นบุญเท่านั้น

10.4.3 หน้าที่ของมนุษย์ 3 ประการ คือ ผู้จะเป็นมนุษย์จะต้องได้ทำหน้าที่ 3 ประการ ดังนี้ คือ

1. ทำศัตรูให้เป็นมิตร
2. ทำคนชั่วให้เป็นคนดี
3. ทำคนโง่ให้เป็นคนฉลาด

10.4.4 หลักการสร้างนิสัยที่ดี 4 ประการ อันเป็นหลักศาสนาไซโรัสเตอร์ คือ ผู้มีนิสัยที่ดีงามจะต้อง

1. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อบุคคลผู้สมควร
2. มีความยุติธรรม
3. เป็นมิตรกับทุกๆ คน
4. ขจัดความอัสถีย้ออกไปจากตัวเอง

10.4.5 ข้อปฏิบัติของนักบวช

มีข้อปฏิบัติอันเรียกว่า ธรรม และข้อห้ามอันเรียกว่า วินัย สำหรับนักพรตมีดังนี้

ธรรม มี 5 คือ

1. เป็นผู้บริสุทธิ์ (พรหมจรรย์)
2. เป็นผู้เที่ยงธรรมต่อคนและสัตว์ในไตรทวาร

3. เป็นผู้มีความรู้เชื่อถือได้ (สอนคนได้)
4. เป็นผู้ฉลาดในพิธีกรรม
5. เป็นผู้อดทนต่อความชั่ว

วินัย มี 10 คือ

1. ต้องมีชื่อเสียงดีเพื่อความดีของครูอาจารย์
2. ต้องไม่มีชื่อเสียงชั่วเพื่อครูอาจารย์
3. ต้องไม่ทุบตีและไม่กล่าวคำหยาบต่อครูอาจารย์
4. ครูอาจารย์สอนอย่างไรต้องรับอย่างนั้น และต้องสอนตามที่ครูอาจารย์สอน (อย่าบิดเบือน)
5. ต้องวางกฎเกณฑ์ให้รางวัลแก่ผู้ทำความดีลงโทษแก่ผู้ทำความชั่วโดยเที่ยงธรรม
6. ต้องต้อนรับผู้มาหาด้วยอาการอันงาม
7. ต้องห้ามมิให้ผู้ใดประพฤติชั่ว
8. ต้องสราภพความชั่วที่ตัวกระทำ (ปลงอาบัติ)
9. ต้องรู้ความเคลื่อนไหวของศาสนา และช่วยบำรุงศาสนา
10. ต้องรักดีต่อผู้ปกครองทางอาณาจักรและศาสนจักร

10.4.6 การบูชาไฟ

มหาเทพอาหุรมัสตาเป็นผู้ทรงความบริสุทธิ์ เป็นผู้ทรงแสงสว่างยิ่งกว่าแสงสว่างอันใด เป็นผู้ประทานความอบอุ่นให้แก่มวลมนุษย์ทั้งหลาย ดังนั้นไฟจึงเป็นสัญลักษณ์แห่งเทพเจ้า ด้วยว่าเมื่อมีไฟอยู่ในที่ใด ไฟย่อมจะเผาผลาญสิ่งสกปรกโสภณทั้งหลายให้เหลือแต่ความบริสุทธิ์ ชื่อนี้ฉันใด เทพเจ้า (อาหุรมัสตา) ประทับอยู่ในที่ใด ที่นั้นย่อมจะมีแต่ความบริสุทธิ์ โดยเหตุนี้ ศาสนิกชนของศาสนานี้จึงได้ชื่อว่าผู้บูชาไฟ (Fire Worshipper) และศาสนานี้จึงได้ชื่อว่า ศาสนาของผู้บูชาไฟ (Religion of Fire Worshipper) ด้วย ศาสนิกแห่งศาสนาโซโรอัสเตอร์ถือว่า จะต้องมียุคที่จุดไฟเพื่อบูชา และจะต้องคอยระวังไม่ให้ไฟดับ จะต้องตามไฟเป็นเครื่องบูชา ไว้เป็นนิมิต จะต้องถือว่านอกจากไฟแล้ว ไม่มีอะไรจะล้างสิ่งสกปรกให้สะอาดได้

10.4.7 พระเจ้าผู้เป็นเจ้าสูงสุด

ศาสนาโซโรอัสเตอร์เชื่อว่าพระเจ้าผู้ทรงยิ่งใหญ่ คือ พระเจ้าอาหุรา มาสตา¹ (AhuraMazda) ซึ่งฮอปฟ์ได้อธิบายความหมายไว้ว่า คำว่า “อาหุรา” นี้เป็นภาษาเปอร์เซีย แปลว่า “พระเจ้า” และคำว่า “มาสตา” แปลว่า “ปัญญา” รวมความว่า “พระเจ้าแห่งดวงปัญญา” ในคัมภีร์ของโซโรอัสเตอร์ได้เอ่ยถึงพระองค์ มากกว่า 20 พระนาม เช่น “ผู้ประทานพร”, “ผู้ประทานฝูงสัตว์”, “ผู้ทรงพลัง”, “ความศักดิ์สิทธิ์อันสมบูรณ์”, “พระเจ้าผู้สร้าง”, “สัพพัญญู” และ “พระเจ้า ผู้ไม่มีใครเอาชนะ” เป็นต้น

พระองค์จึงเป็นผู้สร้างทุกสิ่ง ผู้รู้ทุกสิ่ง และทรงความดีงามอย่างบริสุทธิ์ถาวรโลก และสรรพสิ่งล้วนเป็นผลงานที่พระองค์ทรงสร้างขึ้นมา แต่ไม่มีใครสามารถสร้างพระองค์ได้ พระองค์จึงมีอยู่เป็นอยู่ด้วยพระองค์เอง ทรงเป็นอมตะอยู่เหนือกาลเวลา ไม่มีใครที่จะรู้หรือเข้าใจในตัวพระองค์ได้โดยตรง นอกจากจะทรงเปิดเผยพระองค์เอง โดยการติดต่อผ่านเทพเจ้าทั้ง 6 องค์ คือ

- อาชา (Asha) เป็นเทพเจ้าแห่งความยุติธรรมและความรู้ในกฎของพระเจ้า
- วอฮู-มานา (Vohu-Mana) เป็นเทพเจ้าแห่งความรัก
- กษัตรา (Kshathra) เป็นเทพเจ้าแห่งความช่วยเหลือ
- อาร์มาอิตอ (Armaiti) เป็นเทพีแห่งความใจบุญ
- อารวาทัต (Haurvatat) เป็นเทพีแห่งความสมบูรณ์
- อาเมเรตัต (Ameretat) เป็นเทพีแห่งอมตภาพ

นอกจากนี้ยังมีเทพองค์อื่นๆ อีก เช่น สระโอชา (Sraosha) เป็นเทพที่ปกป้องมนุษย์ที่เชื่อฟังคำสั่งสอนของพระเจ้า อาชิ วังกูอี (Ashi Vanguhe) เป็นเทพีผู้ให้รางวัลแก่คนทำดี และมิทรา (Mithra) เป็นเทพที่ยกย่องกันมากในกลุ่มของพวกทหาร

เทพและเทพีเหล่านี้มีหน้าที่ซับซ้อนความชั่วร้าย และคอยปกป้องคุ้มครองมนุษย์ ผู้ที่นับถือศาสนาจะต้องหมั่นสวดมนต์อยู่เสมอเพื่ออ้อนวอนให้บรรดาเทพเจ้าอวยพรให้อยู่เย็นเป็นสุขเทพเจ้าในศาสนานี้มีเป็นจำนวนมาก อาจกล่าวได้ว่ามากกว่า 40 องค์ แต่ที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับมีไม่มาก ดังได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น การที่มีเทพเจ้าหลายองค์เช่นนี้อาจทำให้บางท่านเข้าใจว่าเป็นศาสนาแบบพหุเทวนิยม (Polytheism) แต่นัยแห่งความจริงแล้วศาสนาโซโรอัสเตอร์เป็นแบบเอกเทวนิยม เพราะบรรดาเทพและเทพีต่างเป็นเพียงบริวารซึ่งอยู่

ใต้อำนาจขององค์อาหุรา มาสตา พระองค์สามารถแบ่งภาคเป็น 2 ภาค คือ พระเจ้าแห่งความดีงามและความสว่าง ทรงพระนามว่า สเปนตา มัญยู (Spenta Mainyu) และพระเจ้าแห่งความชั่วร้าย และความมืด ทรงพระนามว่า อังกรมัญยู (Angra Mainyu) หรือ อาริมัน (Ahriman) การแบ่งภาคเป็น 2 ภาค อาจทำให้หลายท่านคิดว่าเป็นแนวคิดแบบทวิเทวนิยม ซึ่งไม่สามารถเป็นเช่นนั้นได้ เพราะทั้ง 2 ภาคนี้ ต่างมาจากพระเจ้าองค์เดียว ซึ่งเป็นเอกและเป็นปฐม ทรงมีพลังอันมหาศาลที่จะสำแดงปรากฏการณ์ต่างๆ ได้อย่างมากมาย

10.5 หลักความเชื่อ และจุดหมายสูงสุด

ศาสนาโซโรอัสเตอร์ สอนว่ามีเทพเจ้าอยู่ 2 องค์ คือ พระอหุร มาชตะ และอหริมัน พระอหุระมาชตะ เป็นเทพเจ้าแห่งความดี ทรงสร้างโลกและสรรพสิ่งที่ดีงาม ในคัมภีร์บุนฮาดีส (Bunhadis) ซึ่งเป็นคัมภีร์อรรถกถาของคัมภีร์เซนต์ อเวสตะ ได้กล่าวถึงการสร้างโลกของพระอหุระ มาชตะ ไว้ว่า วันที่ 1 ทรงสร้างฟ้า วันที่ 2 ทรงสร้างน้ำ วันที่ 3 ทรงสร้างแผ่นดิน วันที่ 4 ทรงสร้างพฤกษชาติทั้งหลาย วันที่ 5 ทรงสร้างสรรพสัตว์ วันที่ 6 ทรงสร้างคน ผู้ชายคนแรกที่ทรงสร้างขึ้นคือ เมเซีย (Meshia) และหญิงคนแรกคือ เมเซียนา (Meshiana) และในช่วงการสร้างนั้นพระองค์ยังได้สร้างแสงสว่างขึ้นระหว่างฟ้ากับดิน ทั้งทรงสร้างดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดวงดาวต่างๆ อีกด้วย แต่บางตำราก็ว่ามนุษย์ชายคนแรกที่พระเจ้าสร้างขึ้นชื่อมัศยา ส่วนมนุษย์หญิงคนแรกชื่อมัคโยอี ทั้งคู่อยู่ด้วยกันมีลูก 14 คน เป็นชาย 7 หญิง 7

พระอหุระ มาชตะ นอกจากทรงสร้างสรรพสิ่งแล้ว ยังเป็นพระเจ้าแห่งความดี ชีวิต ความงาม ความสว่าง ความสะอาด ความแข็งแรง ความไม่มีโรค และความฉลาด เป็นต้น ส่วนอหริมันเป็นเทพเจ้าแห่งความชั่วร้ายแต่สิ่งที่ไม่ดีทั้งหลาย ดังนั้นอหริมัน นอกจากจะเป็นเทพเจ้าแห่งความชั่วแล้วยังเป็นเทพเจ้าแห่งความตาย ความอัปลักษณ์ ความมืด ความสกปรก ความอ่อนแอ ความมีโรค และความโง่ เป็นต้น เทพทั้ง 2 องค์ต่อสู้กันตลอดเวลา พระอหุระ มาชตะ นอกจากจะต่อสู้กับอหริมันด้วยพระองค์เองแล้ว ยังมีเทพบริวารของพระองค์คอยช่วยอีกด้วย กล่าวคือ พระอหุระ มาชตะ ได้สร้างเทพบุตร 3 องค์ และเทพธิดา 3 องค์ ให้คอยช่วยเหลือพระองค์ เทพบุตรทั้ง 3 ก็มีเทพโวหุมนะ (Vohumana) ใจบริสุทธิ์ เทพอัชวหิสตา (Ashvahista) หรืออาษา (Asha) ความยุติธรรม และเทพกษัตริย์ (Kshatra) อำนาจ ส่วนเทพธิดา 3 องค์ ก็มีเทพธิดา สเปนดาร์มัต (Spendarmad) ความรัก เทพธิดาฮอรวัตัต (Haurvatat) อนามัยหรือสมบูรณ์ และเทพธิดาอเมเรตัต (Ameretat) อมตะ เทพบุตรและเทพธิดาทั้ง 6 องค์เรียกรวมกัน

อเมช-สเปนต้า (Amesh-Spenta) หรือ เฮปตัค (Heptat) เทพบริวารเหล่านี้อาจเป็นเพียงเรื่องบุคคลิฐานก็เป็นได้เพื่ออธิบายธรรม 6 ประการว่าเป็นเรื่องที่ควรบำเพ็ญให้เกิดมีขึ้น คือ ความบริสุทธิ์ ความยุติธรรม อำนาจ ความรัก อนามัยและอมตะ

ศาสนาโซโรอัสเตอร์สอนว่า พญามารอหิรันถึงแม้จะมีอำนาจเพียงไร แต่ในที่สุดก็จะถูกพระอหุระ มาชตะ กำจัดให้หมดสิ้นไป แต่การที่พระอหุระ มาชตะ จะเอาชนะอหิรันได้เร็วเพียงไรก็ขึ้นอยู่กับชาวโลกเป็นสำคัญ กล่าวคือพระอหุระ มาชตะ นอกจากจะมีเทพบริวารคอยช่วยเหลือพระองค์แล้ว พระองค์ยังต้องการความช่วยเหลือจากชาวโลกด้วย ถ้าจะให้พระองค์เอาชนะอหิรันได้เร็ว ทุกคนจะต้องช่วยขับไล่อหิรัน นั่นก็คือต้องคิดดี ทำดี พุทธิ พยายามกำจัดความชั่วให้ออกไปจากจิตใจ แต่ตรงกันข้ามหากใครคิดชั่ว ทำชั่ว พุทธิชั่วเมื่อไร ก็หมายถึงว่ากำลังตกเป็นเหยื่อของอหิรัน ความชั่วเป็นพวกพ้องของอหิรัน แต่ความดีเป็นพวกพ้องของพระอหุระ มาชตะ ใครจะเป็นฝ่ายไหนก็ขึ้นอยู่กับกรกระทำของเขาเอง เพราะฉะนั้นกองทัพของอหุระ มาชตะ และอหิรันจึงรบกันตลอดเวลาที่สมรภูมิจึงจิตใจของแต่ละคน หากใครยึดมั่นในความดีก็จะเป็นพวกพ้องของ พระอหุระ มาชตะ ให้แพ้ไป ทุกเช้าปีศาจแห่งความเกียจคร้านจะมาคอยกระซิบที่หูของคนว่า นอนเถิดยังไม่ถึงเวลาลุกขึ้น แต่ผู้ใดใจแข็งลุกขึ้นผู้นั้นจะได้เข้าไปในสวรรค์เป็นคนแรก

เกี่ยวกับเรื่องโลกหน้า ศาสนาโซโรอัสเตอร์สอนว่า วิญญาณเป็นอมตะไม่ตายตามร่างกาย กล่าวคือเมื่อคนตายแล้ว วิญญาณจะวนเวียนอยู่กับร่างกายอยู่ 3 วัน 3 คืน แล้วครั้งรุ่งขึ้นวันที่ 4 วิญญาณจึงไปสู่สถานที่ตัดสินบุญบาป ซึ่งพระมิถระทรงเป็นผู้ตัดสินโดยใช้ตราซึ่งบุญ-บาปชั่งจากนั้นก็ไปขึ้นสะพานชินวัต (Chinvat) วิญญาณที่ทำความดีไว้มากก็จะเดินไปตามสะพานอย่างสะดวกสบาย สะพานนั้นจะขยายกว้างออกไปเรื่อยๆ และมีเทพอัปสรคอยช่วยเหลือและนำทาง วิญญาณจะถามเทพอัปสรว่าท่านเป็นใคร เทพอัปสรจะตอบว่าฉันเป็นอัคราของท่าน เป็นตัวแทนความสะอาด ความบริสุทธิ์ทั้ง 3 คือ ทางกาย วาจา และใจ ที่ท่านประกอบมาแล้ว ครั้นแล้วเทพอัปสรก็นำวิญญาณนั้นไปสู่สวรรค์ดินแดนแห่งความสว่าง ความสุข ความสวยงาม และความหอม อยู่กับพระอหุระ มาชตะ ชั่วนิรันดร์ ส่วนคนที่ทำความชั่วไว้มาก ก็จะเดินไปบนสะพานด้วยความยากลำบากเพราะสะพานเต็มไปด้วยสิ่งกีดขวาง และสะพานนั้นจะแคบลงทุกทีจนกลายเป็นคมดาบที่คมกริบ อีกทั้งมีแม่มดตนหนึ่ง รูปร่างน่าเกลียดน่ากลัวคอยต้อนรับ วิญญาณจะถามแม่มดว่าท่านเป็นใคร แม่มดตอบว่าเราคืออัคราของท่าน เป็นตัวแทนความสกปรก ความไม่บริสุทธิ์ทั้ง 3 อย่างทางกาย วาจา และใจ ที่ท่านได้กระทำไว้แล้ว ว่าแล้วแม่มดก็จะนำวิญญาณลงนรก ซึ่งเป็นดินแดนแห่งความมืดและความทุกข์ทรมานอยู่กับอหิรันตลอดไป

แต่การตกนรกจะไม่ตกชั่วนิรันดร์ เขาจะตกนรกไปจนกว่าจะได้รู้สึกสำนึกตัวกลัวความชั่ว ไม่กล้าทำบาปกรรมอีก หลังจากนั้นพระเจ้าก็จะนำเขาขึ้นจากนรกไปอยู่บนสวรรค์อยู่กับพระอหุระ มาชตะ ชั่วนิรันดร์ ส่วนวิธีปฏิบัติเพื่อเข้าถึงจุดหมายสูงสุด ก็โดยการประพฤติกาย วาจา ใจ ให้บริสุทธิ์และบูชาพระอหุระ มาชตะ ด้วยความภักดี ด้วยเหตุนี้การเกิดมาเป็นมนุษย์ในโลกนี้จึงมีเพียงครั้งเดียว แต่ก็มีข้อความบางแห่งกล่าวว่า ทุกๆ 100 ปี จะมี บุรุษวิเศษ 3 คนคือ ออร์เซดาร์ (Aushedar) ออร์เซดาร์ ม่าห์ (Aushedar Mah) และโซษยันต์ (Soshyant) พลัดเปลี่ยนกัน มาโปรดชาวโลก บุรุษทั้ง 3 นั้นเป็นอวตารของโซโรอัสเตอร์ และจะมาเกิดในครรถ์หญิง พรหมจารี เหมือนมารดาของโซโรอัสเตอร์ จากข้อความนี้ แสดงว่ามีการกลับมาเกิดอีกเหมือนกัน

10.6. พิธีกรรมที่สำคัญ

10.6.1 พิธีปฏิญาณตนเข้านับถือศาสนา

ชาวปาร์ซีวัยรุ่นทุกคนจะต้องเริ่มต้นเข้าปฏิญาณตนนับถือศาสนาโซโรอัสเตอร์ เมื่ออายุ ครบ 7 ปี (ในอินเดีย) และ 10 ปี (ในอิหร่าน) เมื่อทำพิธีเสร็จแล้ว จะได้รับเสื้อ 1 ตัว และ กุช 1 เล่ม ไว้เป็นเครื่องประดับกายตลอดชีวิต

การทำให้บริสุทธิ์มี 3 แบบ ดังนี้

1. พัดยับ (Padyab) การชำระล้าง
2. นานัน (Nahan) การอาบน้ำ
3. บารสินัม (Barsenum) พิธีกรรมซับซ้อน กระทำในสถานที่พิเศษ

การทำให้บริสุทธิ์มีการสวมมนต์ ปาเทต (Patet) เป็นการกล่าวปฏิญาณว่า จะไม่ทำบาปกรรมอีก และสารภาพบาปต่อหน้าพระชั้นทัสตุร หรือพระชั้นธรรมดา ถ้าหากไม่มีพระชั้นทัสตุร

10.6.2 พิธีบูชาไฟ

ชาวโซโรอัสเตอร์ถือว่า ไฟเป็นสัญลักษณ์แห่งเทพเจ้า ผู้ทรงเป็นผู้บริสุทธิ์ ผู้ทรงแสงสว่างยิ่งกว่าแสงสว่างใดๆ ผู้ทรงประทานความอบอุ่นให้แก่มวลมนุษยชาติ เพราะฉะนั้นเมื่อไปอยู่ที่ไหนย่อมจะเผาผลาญสิ่งสกปรกโสมนทั้งหลายให้สูญสิ้นไป เหลือแต่ความสะอาดบริสุทธิ์

เหลือแต่ความสว่างไสวเหลือแต่ความอบอุ่น ศาสนิกชนแห่งโซโรอัสเตอร์ จึงนิยมบูชาไฟ โดยจะจุดเพื่อบูชาไว้ไม่ขาดสาย จะคอยระวังไม่ให้ไฟดับ จะต้องตามไฟเป็นเครื่องบูชาไว้เป็นนิจ จะจุดไฟให้ลุกโพล่งในที่บูชาหรือในโบสถ์อยู่ตลอดเวลา

10.6.3 พิธีนัมัสการตอนสายัณห์

พอแดดร่มลมตกแต่ละวัน ชาวศาสนิกแห่งโซโรอัสเตอร์ที่ประเทศอินเดียโดยเฉพาะที่เมืองบอมเบย์ซึ่งเป็นสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางของศาสนานี้จะพากันแต่งตัวด้วยผ้าขาวมีสไบพาดบ่าลอยชายลงทั้งสองข้างไปชุมนุมพร้อมกันอย่างเป็นระเบียบ ณ ชายหาดแห่งทะเล เพื่อประกอบพิธีนัมัสการตอนสายัณห์ โดยการโค้งตัวลงบรรจงจุ่มมือทั้งสองในน้ำทะเล แล้วเอาขึ้นมาแตะที่หน้าผากอย่างช้าๆ แล้วจับชายสไบทั้งสองมาแตะหน้าผากอีกครั้ง พลดสไบมาคาดพุง แล้วหันหน้าไปทางพระอาทิตย์ซึ่งกำลังจะตกกลับขอบฟ้า พร้อมสวดมนต์พร้อมกันเบาๆ ว่า

“หุเมตา, หะชะตา, หะเวสะตา” (ข้าทั้งปวงขอสรรเสริญผู้มีกาย วาจา และใจสุจริต) หลังจากนั้นพวกเขาก็จะก้มศีรษะลงนมัสการไปทางทิศทั้ง 4 ทิศและ 3 ครั้ง แล้วเอามือทั้งสองจุ่มน้ำทะเลมาแตะหน้าผากอีกครั้ง

10.6.4 พิธีศพ

เมื่อมีคนตายลง ชาวโซโรอัสเตอร์ จะไม่เผาศพจะไม่ฝังศพ จะไม่ทิ้งซากศพลงในน้ำเพราะโดยหลักการแล้ว ศาสนานี้ถือว่าไฟเป็นสัญลักษณ์แห่งพระเจ้า จึงมีความศักดิ์สิทธิ์มาก และในขณะเดียวกันก็ยอมรับว่า ดิน น้ำ ก็เป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์เหมือนกัน ถ้าเผาศพก็เกรงว่าจะทำให้ไฟหมดความศักดิ์สิทธิ์และแปดเปื้อนด้วยสิ่งสกปรก ถ้าจะฝังดิน ก็เกรงว่าดินจะหมดความศักดิ์สิทธิ์ หรือทิ้งซากศพลงในน้ำ ก็เกรงว่า น้ำจะสกปรกและหมดความศักดิ์สิทธิ์เช่นกัน ด้วยเหตุนี้พวกเขาจึงนำเอาศพไปวางไว้บนหอคอยที่สูงซึ่งสร้างไว้เป็นพิเศษเพื่อการนี้เรียกชื่อว่า หอคอยแห่งความสงบ (The Tower of Silence) ตั้งไว้อย่างนั้นให้เป็นอาหารของแมลงของมดของสัตว์อื่นๆ เช่น นก อีกา อีแร้ง หรือแม้แต่สุนัข เป็นต้น

10.7 นิกายในศาสนา

นิกายที่สำคัญของศาสนาโซโรอัสเตอร์ มี 2 นิกาย คือ

1. **นิกายขหันขหิส** นิกายนี้คงถือคัมภีร์ที่ว่าด้วยการที่พระเจ้าแจ้งเรื่องราวต่างๆ ลงมาทางศาสดาโซโรอัสเตอร์เป็นสำคัญ ซึ่งคัมภีร์ดังกล่าวเป็นคัมภีร์ที่เกิดขึ้นใหม่ในสมัยต้นศตวรรษ

ที่ 3 อันได้มีการแปลคัมภีร์ของศาสนานี้เป็นภาษาปาลรี ซึ่งใช้ในเปอร์เซียสมัยนั้น ชื่อว่า คัมภีร์เมนอกิซรัท

2. **นิกายกัทมิส** นิกายนี้ยึดมั่นในคัมภีร์ที่ว่าด้วยพิธีกรรมต่างๆ อันได้แก่ คัมภีร์ ชะยิต-เนชะยิต ซึ่งเกิดขึ้นในสมัยเดียวกันกับคัมภีร์เมนอกิซรัท

10.8 สัญลักษณ์ของศาสนา

สัญลักษณ์ของศาสนาโซโรอัสเตอร์ ได้แก่ โคมไฟ ซึ่งมีความหมายถึงแสงสว่าง และความอบอุ่นอันเป็นเครื่องหมายแสดงถึงคุณลักษณะของพระเจ้าอาหุรมัสดา ผู้ทรงความบริสุทธิ์ ผู้ทรงแสงสว่างยิ่งกว่าแสงสว่างอันใด ผู้ประทานความอบอุ่นให้แก่มนุษย์ทั้งหลาย ไฟผู้ให้กำเนิดแสงสว่างย่อมเผาผลาญสิ่งสกปรกให้เหลือแต่ความบริสุทธิ์ เปรียบเสมือนพระเจ้าประทับอยู่ที่ใดที่นั่นย่อมมีแต่ความบริสุทธิ์

10.9 ฐานะของศาสนาในปัจจุบัน

ศาสนาโซโรอัสเตอร์¹ เกิดและเจริญในประเทศอิหร่านกว่า 1,000 ปี ส่วนเหตุที่ทำให้ศาสนานี้อันตรธานหายไปจากประเทศอิหร่านก็เพราะถูกอำนาจต่างชาติต่างศาสนาเข้าไปรุกรานบังคับให้เปลี่ยนศาสนามานับถือศาสนาของตน ใครขัดขึ้นจะถูกฆ่า จนชาวโซโรอัสเตอร์ที่ไม่ยอมเปลี่ยนศาสนา ต้องอพยพหนีมาอยู่ที่เมืองบอมเบย์ ประเทศอินเดียและประเทศอื่น จนบอมเบย์เป็นศูนย์กลางของศาสนาโซโรอัสเตอร์ในปัจจุบัน ศาสนิกชนของศาสนาโซโรอัสเตอร์ในปัจจุบัน มีประมาณ 180,000 คน โดยยังอยู่ที่ประเทศอิหร่านประมาณ 30,000 คน ซึ่งเรียกว่าพวกกาบาร์ส (Gabars) คำว่ากาบาร์ไม่ใช่เป็นชื่อที่ชาวโซโรอัสเตอร์ตั้งขึ้น หากแต่เป็นคำที่มุสลิมเรียกแปลว่าพวกนอกศาสนา ส่วนชาวโซโรอัสเตอร์เรียกตัวเองว่าซาร์ดีสเดียน หรือ บาค์ดินัน ชาวโซโรอัสเตอร์ในอิหร่านส่วนใหญ่จะอยู่ในเมืองยาซาด เมืองเกอมันและกรุงเตหะราน

¹Noss Darid's. A History of the World's Religions, 1994 p. 403.

และอีกประมาณ 150,000 คน อยู่ที่เมืองบอมเบย์ ประเทศอินเดีย ที่เรียกว่าพวกปาร์ซี ถึงแม้จำนวนศาสนิกชนศาสนาโซโรอัสเตอร์จะน้อย แต่ชาวโซโรอัสเตอร์มักจะมีการศึกษาดี มีฐานะมั่นคง และควบคุมเศรษฐกิจในอินเดีย เช่นเป็นเจ้าของโรงแรมที่ดีที่สุด นายห้างที่ใหญ่ที่สุด เจ้าของบริษัทขายขนแกะที่ใหญ่ที่สุด เจ้าของโรงงานปอกระเจาที่ใหญ่ เจ้าของโรงถลุงเหล็กและบริการทางอากาศ ทั้งได้รับยกย่องว่าเป็นพวกที่ซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรมแต่ถึงกระนั้น ชาวโซโรอัสเตอร์ก็ดูจะไม่สนใจเผยแผ่ศาสนาให้แพร่หลายออกไปสู่โลกภายนอก แต่ยังพอใจที่จะอนุรักษ์ไว้สำหรับชาวโซโรอัสเตอร์ด้วยกันเท่านั้น ทั้งมีที่ท่าจะถูกศาสนาอื่นกลืนอีกด้วย ส่วนชาวโซโรอัสเตอร์ในประเทศอิหร่าน ก็อยู่ในฐานะลำบากเพราะถูกมุสลิมรังแก และโดยเฉพาะสมัยที่อยาโตลาห์ รูโฮลล่าห์ โคไมนี ชัปลั้พระเจ้าชาห์แห่งอิหร่านออกนอกประเทศ แล้วขึ้นปกครองบ้านเมืองนั้น ชาวโซโรอัสเตอร์และศาสนิกในศาสนาอื่นๆ ที่ไม่ใช่ศาสนาอิสลามได้รับความเดือดร้อนมาก เพราะถูกทำลายล้าง

กิจกรรม

หลังจากนักศึกษาได้ศึกษา บทที่ 10 ศาสนาโซโรอัสเตอร์ จบโดยสมบูรณ์แล้ว โปรดทำแบบฝึกปฏิบัติประกอบวิชาศาสนศึกษา บทที่ 10 แล้วจึงศึกษาในบทที่ 11 ต่อไป